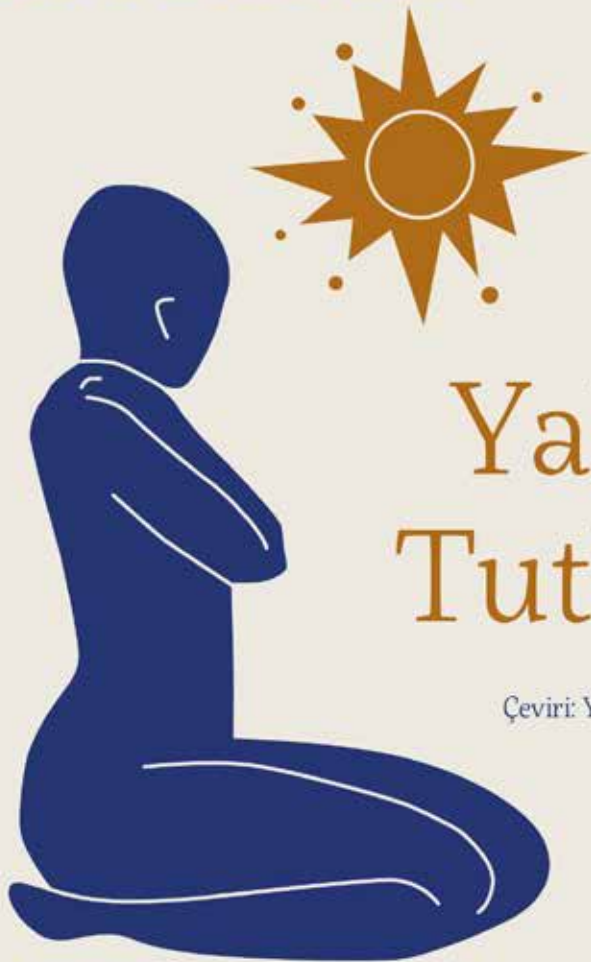

Annie
Ernaux

Yalın
Tutku

Çeviri: Yaşar Avunç

ROMAN

7. BASKI

♥ can
çağdaş

ANNIE ERNAUX
YALIN
TUTKU

Can Çağdaş

Yalın Tutku, Annie Ernaux

Fransızca aslından çeviren: Yaşar Avunç

Passion simple

İlk baskı: Éditions Gallimard, 1991

Bu çeviriye kaynak alınan baskı: Folio, 2008

© 1991, Éditions Gallimard, Paris

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022

7. basım: Kasım 2023, İstanbul

Bu kitabın 7. baskısı 15 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Şirin Etik

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Emin Petek

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Beyza Ceylan

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-5595-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ANNIE ERNAUX
YALIN
TUTKU

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Yaşar Avunç

♥can

Annie Ernaux'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Seneler, 2021

Babamın Yeri, 2022

Boş Dolaplar, 2022

Bir Kadın, 2023

Olay, 2023

Kızın Hikâyesi, 2023

ANNIE ERNAUX, 1940'ta, Lillebonne'da, işçi sınıfına mensup bir ailede doğdu; çocukluğunu Yvetot, Normandiya'da geçirdi. Mazbut bir sosyal çevrede büyüdü, edebiyat öğrenimi gördü ve uzun yıllar boyunca edebiyat öğretmenliği yaptı. Kişisel deneyimle toplumsal tarihi birleştiren unsurları daha ilk romanı *Boş Dolaplar*'la ortaya koydu. Sınıf atlatma, evlilik, kadın özgürlüğü, cinsellik, kürtaj, hastalık, yaşlılık ve ölüm gibi meseleleri kendi deneyimleri üzerinden aktarırken, arka planda daima toplumsal yaşam ve onu oluşturan kültürel, siyasi, tarihî olaylara yer vererek, "toplumsal bellek" yazını olarak nitelenebilecek eserlere imza attı; başta 2022 Nobel Edebiyat Ödülü olmak üzere birçok ödüle değer görüldü. Hâlâ Cergy'de yaşamaktadır.

YAŞAR AVUNÇ, 1927'de, Bursa'da doğdu. 1946'da Balıkesir Lisesi'ni, 1951'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Roman ve Fransız Filolojisi Bölümü'nü bitirdi. 1952-1954 yılları arasında, Saarland Üniversitesi Avrupa Enstitüsü'nde eğitim gördü. Türkiye'ye döndükten sonra bankacılık sektöründe şube müdürlüğünden yönetim kurulu üyeliğine kadar çeşitli kademelerde görev yaptı. Emekli olduktan sonra, 1990'da çevirmenliğe başladı. Bugüne kadar Fransızcadan Türkçeye otuzun üzerinde roman, deneme, anı kitabı çevirdi. 2008'de Çeviri Derneği tarafından Çeviri Onur Ödülü'ne layık görüldü. 2021'de öldü.

“*Nous deux* adlı dergi,
Sade'dan daha müstehcen.”

Roland Barthes

Bu yaz televizyonda, Canal Plus'de ilk kez bir porno film izledim. Bir dekoderim yok; ekrandaki görüntüler bulanıktı, konuşmaların yerini alan tuhaf efektler, cızırtılar, şapırtılar, başka türlü bir dil, yumuşak ve kesintisiz. Korseli ve çoraplı bir kadın silueti ile bir erkek seçiliyordu. Ne döndüğü anlaşılmıyordu, jestlerden, eylemlerden herhangi bir şey kestirmek olanaksızdı. Erkek kadına yaklaştı. Yakın plan bir görüntü ortaya çıktı, ekranın parıltıları arasında kadının cinsel organı apaçık göründü, ardından da erkeğin ereksiyon halindeki, kadınının içine giren cinsel organı. Her iki organın gidiş gelişleri değişik açılardan çok uzun bir süre gösterildi. Kamış, erkeğin avucunda yeniden belirdi ve sperm kadının göbeğine yayıldı. Kuşkusuz, insan bu görüntüye alışıyor, ilk kez görmek sarsıcı. Birçok yüzyıl geride kalmış, yüzlerce kuşak gelip geçmiş, ancak şimdi izleyebiliyoruz bir erkek cinsel organı ile bir kadın cinsel organının birleşmesini, spermi – eskiden neredeyse ölecek duruma gelmeden bakılamayan şey, şimdi tokalaşmak kadar kolay görülüyor.

Bence yazmak da buna yönelmeliydi, cinsel birleşme sahnesinin yarattığı bu etkiye, bu bunaltıya ve bu şaşkınlığa, ahlak yargılarının askıya alınmasına.

Geçen yılın eylül ayından bu yana bir erkeği, bana telefon etmesini, evime gelmesini beklemekten başka bir şey yapmadım. Markete, sinemaya gidiyor, kuru temizleyiciye giysiler götürüyor, okuyor, ödev kâğıtlarına bakıyor, tamamen eskisi gibi davranıyordum ama bu eylemlere uzun süredir alışık olmasaydım, fevkalade bir çaba harcamadan hiçbirini yapamazdım. Özellikle konuşurken, eski gücümle yaşadığımı sanıyordum. Düşüncemin yahut irademim gerçek bir katkısı olmaksızın, sözcükler ve tümceler, hatta kahkahalar dökülüyordu ağızımdan. Zaten yaptıklarımı, gördüğüm filmleri, karşılaştığım insanları artık belli belirsiz anımsıyorum. Davranışlarımın tümü yapaydı. İrademi, isteğimi ve insan zekâsı denen şeyi (öngörmek, artıları, eksileri, sonuçları değerlendirmek) kullandığım başlıca eylemlerin hepsi bu adamla ilişkiliydi:

gazetelerde onun ülkesi hakkında yazıları
okumak (yabancıydı)
giyim kuşam eşyalarını, makyaj malzemelerini seçmek
ona mektup yazmak
yatak çarşafalarını değiştirmek ve odaya çiçekler koymak

bir dahaki sefere, muhtemelen ilgisini çekebilecek şeyi söylemeyi unutmamak için not etmek

birlikte geçireceğimiz gece için viski, meyve ve başka ufak tefek yiyecekler almak
geldiğinde hangi odada sevişeceğimizi tasarlamak

Konuşmalar sırasında kayıtsız kalmadığım tek konu bu adam, onun görevi, geldiği ülke, gittiği yerlerdi. Benimle konuşan kişi söylediklerine karşı ilgimin ansızın artmasının onun anlatma biçimine bağlı olmadığı gibi, konunun kendisiyle ilgili olmadığını bilmiyordu, halbuki dikkatimi çeken şey, A.'nın on yıl önce bir gün, onunla tanışmadan evvel, Havana'da görevdeyken belki de karşımdaki kişinin bana zengin ayrıntularla anlattığı "Fiorendito"ya, o gece kulübüne gitmiş olmasıydı. Aynı şekilde, okurken üzerinde durduğum tümceler kadın-erkek ilişkileriyle ilgiliydi. Bunlar bana A. hakkında bir şeyler öğretiyor gibi geliyor ve öyle olduklarına inanmak istediğim şeylere belli bir anlam kazandırıyorlardı. Örneğin, Grossman'ın *Yaşam ve Yazgı* adlı romanında, "sevdiğimiz zaman öpüşürken gözlerimizi kapatırız" cümlesini okuyunca, böyle öptüğü için A.'nın beni sevdiğini düşünüyordum. Kitabın geri kalan bölümü, bir yıl boyunca kendimi oyalama, iki buluşma arasındaki zamanı doldurma aracına dönüşmüştü.

Benim için tek bir gelecek vardı, o da yeni randevu saptamak üzere hep bir sonraki telefonun çalmasıydı. İş yükümlülüklerimin dışında –ki o bunların saatlerini bili-

yordu- ben yokken telefon eder de kaçırırım korkusuyla, evden mümkün olduğunca az çıkıyordum. Elektrik süpürgesini ya da saç kurutma makinesini, telefon sesini duymamı engelleyebilir diye çalıştırmaktan kaçınıyordum. Bu telefon sesi beni sık sık, cihazı elime alıp alo deyinceye kadar süren bir umutla bitkin düşürüyordu. Arayanın o olmadığını anlayınca o kadar derin bir hayal kırıklığı yaşıyordum ki telefondaki kişiden nefret ediyordum. A.'nın sesini duyar duymaz, o belirsiz, o acılı, o kuşkusuz kıskanç bekleyişim çabucak sona eriyor, önce çıldırıp sonra bir anda yeniden normale döndüğüm hissine kapılıyordum. Aslında bu sesin önemsizliği ve kendi hayatımdaki orantısız önemi beni şaşırtıyordu.

Bir saat sonra geleceğini haber vermişse -bir "fırsat", yani karısını kuşkulandırmadan gecikmek için bir bahane bulmuşsa- duş almak, bardakları çıkarmak, oje sürmek, yerleri silmek gibi sıraya koyamadığım işleri yapmak için coşkulu bir enerjiyle doluyor, düşünmeden, hatta istek duymadan (cinsel doyuma ulaşabilir miyim diye kendi kendime soracak kadar) başka bir beklenti içine giriyordum. Artık kimi beklediğimi bilmiyordum. Arabanın frenini, kapının çarpmasını, beton eşikte ayak seslerini -yaklaşması beni her zaman belirsiz bir dehşete düşürmüştür- işiteceğim o an kısıkvrak bağlamıştı beni.

Telefon edışıyle gelişi arasında üç ya da dört gün gibi daha uzun bir süre varsa, onu görmeden önce yapmam gereken bütün işleri, gitmem gereken dost yemeklerini tiksintiyle gözümün önünde canlandırıyordum. Onu beklemekten başka yapacak bir işimin olmamasını istiyordum. Buluşmamızı engelleyecek herhangi bir şey çıkabilir diye gitgide çoğalan bir saplantı içinde yaşıyordum. Bir gün öğleden sonra arabamla eve dönüyordum, o da yarım saat sonra gelecekti, o an bir anda bir şeye

çarpabileceğimi düşündüm. Hemen ardından: “Durur muydum bilmiyorum.”¹

Makyajımı yapıp saçlarımı taradıktan ve evi topladıktan sonra zamanım kalsa bile okuyamıyor ya da ödevlere bakamıyordum. Bir bakıma A.’yı beklemekten başka bir şeye vermek istemiyordum aklımı: Bu bekleyişi berbat etmemeliydim. Çoğunlukla bir kâğıda tarihi, saati kaydederek “gelecek” yazıyor, başka cümlelerle de ya gelmezse, isteği azalmışsa gibi düşüncelerin verdiği korkuları dile getiriyordum. Akşamları o kâğıdı yeniden alıp bu kez üzerine “geldi” yazıyor, buluşmamızın ayrıntılarını düzensiz bir biçimde not ediyordum. İki paragrafından biri önce, öteki sonra yazılmış, birbiri ardına, kesintisiz okunan bu karalamalara şaşkın şaşkın bakıyordum. İkisi arasında, saptamaya çalıştığım yazı da dahil olmak üzere, diğer her şeyi gülünç kılan sözler ve jestler vardı. Arabadan çıkan iki gürültü, Renault 25’inin fren sesi ve yeniden kalkış sesi arasında geçen zaman içinde, hayatımda öğleden sonraları bu adamla yatakta olmaktan daha önemli bir şey gerçekleşmediğine emindim. Ne çocuk sahibi olmak ne sınavlarda başarı kazanmak ne uzak yolculuklara çıkmak bu kadar önemliydi.

Bu ancak birkaç saat sürüyordu. Saatimi takmıyordum, o gelmeden hemen önce çıkarıyordum. Onunkisi

1. Bir arzuyu çoğu kez, yol açabileceğim ya da kurbanı olabileceğim bir kaza, bir hastalık, az çok trajik bir şeyle dengeleme alışkanlığım var. Bunun bedelini hayal gücümle ödemeyi kabul edip etmediğimi bilmek, arzusun gücünü –belki aynı zamanda yazgıya meydan okumanın gücünü– ölçmenin oldukça emin bir yoludur: “Yazmakta olduğum şeyi tamamlamayı başarabilirsem, evimin yanması bana vız gelir.” (Aksi belirtilmedikçe tüm notlar yazara aittir.)

hep kolunda oluyordu, ona gizlice bakacağı ânı gözlüyordum. Buz almak için mutfağa gittiğimde gözlerimi kapının üstünde asılı duvar saatine çevirip düşünüyordum: “İki saatten fazla olmuş”, “bir saat” ya da “bir saat sonra ben burada olacağım, o ise gitmiş olacak.” Şaşkınlık içinde kendime soruyordum: “Şimdiki zaman nerede?”

Gitmeden önce yavaş yavaş giyiniyordu. Gömlek düğmelerini ilikleliğini, çoraplarını, külotunu, pantolonunu giyişini, kravatını bağlamak için aynaya dönüşünü izliyordum. Ceketini giyince her şey bitmiş olacaktı. İçimden geçen zamandan başka bir şey değildim artık.

O gider gitmez üzerime çöken yorgunluğun içinde donup kalıyordum. Ortalığı hemen toplamıyordum. Bardaklara, arta kalanlarla birlikte tabaklara, izmarit dolu kül tablasına, koridora, odaya saçılmış giysilere, çamaşırlara, yere sarkmış çarşafılara bakıp duruyordum. Her bir nesnenin bir jesti, bir ânı imlediği, bir müzedeki herhangi birinin karşısında hiçbir zaman duyamayacağım güç ve acıdan bir tablo oluşturan bu dağınıklığı olduğu gibi saklamak isterdim. Doğal olarak, onun spermini içimde saklamak için ertesi günden önce yıkanmıyordum.

Kaç kez seviştiğimizi hesaplıyordum. Her defasında ilişkimize bir şeyin daha eklendiği hissine kapılıyordum, fakat bizi birbirimizden kesinlikle ayıracak olan da bu jest ve haz birikimiydi. Bir arzu sermayesini tüketiyorduk. Fiziksel yoğunluk düzeyinde kazanılan, zaman düzeyinde yitiriliyordu.

Onun bedeninde uyuyormuş gibi hissettiğim bir yarı uykuya dalıyordum. Ertesi gün, daha önceki bir okşayışın, söylediği bir sözcüğün yinelendiği bir uyuşukluk içinde yaşıyordum. Fransızca müstehcen sözcükler bilmiyordu ya da kullanmak istemiyordu çünkü bunlar

onun için toplum içinde yasak olan sözcükler değildi, diğer sözcükler kadar masumdu (onun dilindeki argo sözcükler de bana öyle gelirdi). Metroda, markette, “Ağzınla benimkini okşa,” diye mırıldandığını duymuştum. Bir kez Opéra istasyonunda, düşlere dalıp farkına varmadan, binmem gereken metroyu kaçırmıştım.

Son buluşmamızın üzerinden zaman geçtikte, uzaklaştıkça bu uyuşukluk hali dağılıyor, telefon sesini gitgide daha fazla acı ve kaygıyla beklemeye başlıyordum. Eskiden, sınavlara ne kadar ara vermişsem başaramayacağımdan o ölçüde emin olurdum, şimdi de beni telefonla aramadığı günler ne kadar çok sürüp giderse, bıraktığımdan o ölçüde emin oluyordum.

Onun yokluğunda, mutlu anlarım sadece yeni giysiler, küpeler, çoraplar aldığım anlardı; bunları evde, aynanın önünde deniyordum, ideal olan –ki bu olanaksızdı– beni her defasında değişik bir kıyafetle görmesiydi. Yeni bluzumu ya da ayakkabılarımı evden ayrılmadan önce güçbela beş dakika görüyordu. Bir başka kadına duyabileceği yeni bir arzu karşısında giysilerin yararsız olduğunu da biliyordum. Ama daha önce gördüğü bir kıyafetle karşısına çıkmak bana bir hata, onunla ilişkim süresince meylettığım bir çeşit mükemmellik çabasında bir gevşeme gibi geliyordu. Aynı mükemmellik arzusuyla, büyük bir süpermarkette *Fiziksel Aşk Teknikleri* adlı kitabı karıştırdım. Başlığın altında “700.000 adet” yazıyordu.

Çoğu zaman bu tutkuyu bir kitap yazıyormuş gibi yaşadığım izlenimine kapılıyordum: her sahnede aynı

başarı ihtiyacı, her ayrıntıda aynı kaygı. Ve bu tutkunun peşinden sonuna kadar gittikten sonra, “sonuna” sözcüğüne belirli bir anlam yüklemeksizin, ölmeyi umursamayacağım düşüncesi, çünkü bunu yazmayı bitirdikten birkaç ay sonra ölebilirdim.

İsimsiz bir anlatıcı, evli ve yabancı bir adam, her şeyi tüketen bir tutku, saplantıya dönüşen bir aşk... Ernaux ispatsız, sade üslubuyla, cinsellik temelinde kurulan bu ilişkinin dinamiklerini, tutkunun tuzağına düşmüş kalbin arzularını, beklentilerini, arzulanan erkeğin varlığıyla özdeşleşmedikçe katlanılabilir olmaktan çıkan günlük işleri, sıradan olayları bütün içtenliğiyle, cesurca ortaya koyuyor.

Yalın Tutku, hangi toplumsal konuma ait olursa olsun, tutkunun insanları nasıl ele geçirebileceğini, kişinin iradesini nasıl hiçliğe indirgeyip körleştirebileceğini anlatan, nadir görülecek türden bir yüzleşme deneyimi.

"Fransız edebiyatının en önemli yapıtlarından birinin yazarı olan Annie Ernaux'nun eseri yıkıcı olduğu kadar güçlü, öfkeli olduğu kadar da incedikli."

Édouard Louis

"Basit açıklamalara kafa tutan tutkulara adanmış bir eser."

The New York Times

#fransizedebiyatı #kadinyazını #kadınerekekilişkileri #tutku #aşk #bağımlılık

 can

 canyayinlari.com | | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5595-8

9 789750 755958